

Att: Marit Birk
Socialdepartementet
Enheten för socialtjänst och funktionshinderspolitik
Dnr: S2020/05223/SOF
Svensk sjuksköterskeförenings Dnr: 12/09/20

Promemoria, Reglering av undersköterskeyrket-kompetenskrav och övergångsbestämmelser (DS 2020:15)

Svensk sjuksköterskeförening är sjuksköterskornas professionella organisation. Vi arbetar för sjuksköterskans professionella utveckling och en god omvårdnad för patientens, vårdens och hela samhällets bästa. Föreningen har ca 55 000 medlemmar.

Svensk sjuksköterskeförening ser beslutet om bevis för skyddad yrkestitel undersköterska som ett avgörande steg i arbetet för en säker vård och omsorg. En nationell yrkesutbildning med skyddad yrkestitel för yrket undersköterska behövs för att säkerställa och tydliggöra teamets samlade kompetenskrav. Undersköterskor behövs i teamet och i omvårdnad av patienterna.

I dag finns ingen utbildning som leder till undersköterskeexamen. Det är upp till varje arbetsgivare att själv bedöma kompetens och fastställa titel, till exempel undersköterska, vid anställning. Reformens huvudsyfte är att öka kvaliteten och säkerheten i hälso- och sjukvården och omsorgen genom att tydliggöra undersköterskans kompetens och yrkesroll. I kommittédirektivet 2017:103 reglering av yrket undersköterska står; *en skyddad yrkestitel är inte personlig i säg, utan följer av att en yrkesutövare har en viss utbildning*. En skyddad yrkestitel innebär att titeln bara får användas av den som kan uppvisa ett examensbevis eller kompetensbevis.

Ändå föreslås i övergångsbestämmelserna att en person utan formell kompetens som varit verksam som undersköterska under minst fem år under en tio års period och ansöker om bevis för skyddad yrkestitel innan den 31 december 2026 ska erhålla bevis om rätten att använda skyddad yrkestitel undersköterska. Även den som är tillsvidareanställd som undersköterska per 1 januari 2025 föreslås få behålla titeln undersköterska fram till den 31 december 2034 trots att hen inte har erhållit bevis om rätt att använda den skyddade yrkestiteln. Dessa förslag innebär att arbetsgivare inte kommer att kunna lita på att yrkestiteln undersköterska utgör bevis för en viss kompetens, vilket gör den föreslagna reformen tandlös. Enligt ovanstående förslag skulle Sverige först år 2035 kunna påvisa en förbättrad kvalitet och säkerhet inom hälso- och sjukvård samt vård och omsorg.

Svensk sjuksköterskeförening anser att de som i dag arbetar som undersköterskor och som inte kan uppvisa formell kompetens, oavsett anställning, behöver få sin reella kompetens validerad. De personer som vid ikraftträdandet har en tillsvidareanställning som undersköterska och inte kan påvisa formell kompetens behöver påvisa en påbörjad validering av sin reella kompetens innan 31 december 2030 för att bibehålla rätten att fortsätta använda den skyddade yrkestiteln.

I rapporten från utredningen reglering av undersköterskeyrket, framkommer att 60 procent av företrädarna för kommunalt finansierad verksamhet påtalar språkkunskaper som ett kompetensområde som behöver stärkas. De menar att språkbrister hos personalen kan få allvarliga konsekvenser i möten med personer med nedsatt kognitiv förmåga. Svensk sjuksköterskeförening stödjer tidigare förslag att de båda myndigheterna Socialstyrelsen och Statens skolverk, genom författningskrav, i samråd fastställer de kompetenskrav som krävs för att erhålla yrkesbevis för rätten att använda titeln undersköterska. Svensk sjuksköterskeförening kan inte nog betona vikten av goda kunskaper i det svenska språket och att kompetenskrav i svenska eller svenska som andra språk säkerställs i författningen.

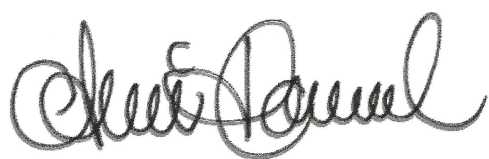
Svensk sjuksköterskeförening anser att personer som kommer från EES land eller Schweiz för att arbeta som undersköterska ska ansöka om yrkesbevis, eller tillfälligt yrkesbevis, hos Socialstyrelsen för att kunna anställas som undersköterska i Sverige. I samband med ansökan anser Svensk sjuksköterskeförening att Socialstyrelsen måste utföra en språkbedömning om en god och säker vård ska kunna upprätthållas.

Sjuksköterskor som har en sjuksköterskeutbildning från land utanför EU/EES och som påbörjat Socialstyrelsen valideringsprocess brukar erbjudas arbete som undersköterska under den tid som processen för validering av deras sjuksköterskeutbildning pågår. Svensk sjuksköterskeförening anser det viktigt att den möjligheten kvarstår genom att dessa sjuksköterskors kompetens bedöms som "motsvarande kompetens" för yrkesbevis för skyddad yrkestitel undersköterska.

Svensk sjuksköterskeförening har inte utsetts som remissinstans för promemorian. Svensk sjuksköterskeförening är sjuksköterskornas professionella organisation som företräder ca 55 000 sjuksköterskor. Föreningen besitter hög kompetens inom sjuksköterskans huvudområde omvårdnad inom utbildning, kvalitet, forskning och etik samt inom olika specialistområden genom ca 50 anslutna specialistsektioner och nätverk.

Vi ser gärna att vi fortsättningsvis, genom att utses som remissinstans, ges automatisk möjlighet att bidra med vår kunskap.

Stockholm 2020-10-07

Ami Hommel

Ordförande
Svensk sjuksköterskeförening

Birgitta Wedahl

Sakkunnig i internationella frågor
Svensk sjuksköterskeförening